

Цибулько Людмила Григорівна – завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, доцент (м. Слов'янськ, Україна). E-mail: luda.czibulcko@yandex.ru

Tsybulko Lyudmila Grygorivna – Head of the Department of Social Pedagogics and Social Work of SHEE «Donbas State Pedagogical University», Professor of the Department of Social Pedagogics and Social Work, Doctor of Pedagogical Sciences (Sloviansk, Ukraine). E-mail: luda.czibulcko@yandex.ru.

УДК 378.046 – 051:005.6

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

А. І. Чаговець

У статті обґрунтовано засади моніторингу якості дошкільної освіти в умовах післядипломного освітнього процесу, побудованого на засадах інтеграції освіти, та організаційно-педагогічні умови моніторингу якості професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти.

Ключові слова: моніторинг, педагогічний моніторинг, моніторинг професійної підготовки, рейтингова система, тестування, моніторинговий супровід, педагогічна діагностика.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Трансформація соціальних, економічних та політичних сфер в державі, які відбулися протягом останніх десятиліть, потребують вирішення нагальних питань реформування національної системи вищої освіти, а саме зростання інтелектуального та духовного потенціалу суспільства, підготовки нового покоління педагогічних працівників, які відповідатимуть вимогам державних завдань. Вирішення нових вимог сучасної освітньої системи, а саме її орієнтування на Болонський процес, необхідно супроводжувати суттєвими змінами в педагогічній теорії та практиці навчального процесу. Вважаємо, що одним із напрямів щодо забезпечення підготовки фахівців педагогічної справи до виконання

вимог Болонського процесу є, по-перше – розширення доступу до Європейської освіти та мобільності студентів, по-друге – моніторингові дослідження в освіті [3].

Виходячи із того, що сучасний вихователь дітей дошкільного віку розглядається як професіонал, орієнтований на здійснення наукових досягнень, інновації, володіння різними технологіями розвитку, навчання та виховання дітей; здатний до саморозвитку, самовдосконалення, самоделювання та самопроєктування в різних сферах життєдіяльності, у тому числі й у професійній, сьогодні посилено є увага науковців до підвищення якості підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в процесі навчання у педагогічних вишах [9]. Зазначимо, що практичне вирішення завдань сучасної дошкільної освіти потребує ґрунтовної психолого-педагогічної основи для організації освітнього процесу, а одним із механізмів одержання необхідної об'єктивної інформації про стан підготовки майбутніх вихователів є проведення моніторингових досліджень не тільки у педагогічних вишах, а й у системі післядипломної освіти.

Авторська думка полягає у тому, що для чіткого усвідомлення змін у системі дошкільної освіти недостатньо одноразових досліджень тільки вищих педагогічних навчальних закладів, які дають лише зріз того, що відбувається, тому об'єктивно є необхідність створення адекватної сучасним завданням дошкільної галузі системи аналізу й прогнозування, яка дозволить відстежувати всі значущі освітні процеси в динаміці та взаємозв'язку і моніторингу якості післядипломної освіти вихователів дошкільних навчальних закладів.

За таких умов назріла необхідність консолідувати зусилля науковців від педагогічних вишів до закладів післядипломної педагогічної освіти, від навчально-наукових центрів до методичних кабінетів дошкільних навчальних закладів щодо вироблення принципово нових підходів до формування у вихователів дошкільних навчальних закладів спроможностей у накопичуванні відповідного досвіду й навичок власної інноваційної педагогічної діяльності та готовності до виконання державних завдань реформування освіти. Зауважимо, що такі завдання можуть виконати лише професійно підготовлені вихователі, які навчалися за новітніми освітніми технологіями, відповідно до сучасних тенденцій розвитку дошкільної освіти. Все це вимагає ретельного провадження моніторингової діяльності щодо якості професійної підготовки вихователя дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Концептуальні основи нашого дослідження є логічним продовженням існуючих у вітчизняній та зарубіжній науці провідних концепцій забезпечення професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти.

Основними позиціями дослідження слугує наступна система поглядів провідних науковців:

– розгляд соціально-психологічних, соціальних, педагогічних та психологічних проблем професійної підготовки вихователя (Ю. Бабанський, Ю. Колоткіна, Н. Кузьміна, Г. Сухобська та ін.) [6];

– важливість підготовки педагогів у системі безперервної освіти, (О. Анісімов, Т. Бондаренко, В. Єлисеєв, Л. Ільцова, Н. Нічкало, Л. Кунаковська, Н. Пінегіна, В. Сластьонін, І. Стеценко та ін.);

– проблеми інтеграції в освіті (І. Бех, В. Загвязинський, В. Волгов, І. Яковлев та ін.);

– проблематика післядипломної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів (В. Аблямовська, В. Анісімова, Є. Бурмістрова та ін.);

– моніторинг як предмет наукового обґрунтування в педагогічній галузі (Б. Бодрякова, Н. Вербицька, Г. Єльнікова, Є. Заїка та ін.);

– питання створення системи моніторингу дошкільної освіти (В. Волкова, Н. Соколової, Л. Богословець та ін.).

Також відмітимо серед досліджень з цієї проблематики найбільш ґрунтовними є роботи К. Крутій щодо методологічних, методичних засад моніторингу якості дошкільної освіти та шляхів подолання проблем при його впровадженні [9]. Цікавим для нас видається роботи щодо управління якістю роботи в сучасному дошкільному навчальному закладі О. Янко [11].

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Виходячи із пріоритетності ідеї моніторингу якості професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти, ми цілком переконані, що особливого значення сьогодні набуває управління процесом професійної підготовки, спрямування на творчий, професійний розвиток та саморозвиток особистості майбутнього фахівця. Саме тому сьогодні приділяється значна увага проблемі удосконалення і корекції змісту підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах неперервної освіти відповідно до нових завдань освіти

(Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богущ, Е. Вільчковський, Н. Гавриш, В. Лисенко, М. Машовець, Т. Поніманська, Г. Сухорукова та ін.).

Упровадження нового Державного стандарту дошкільної освіти потребує інтеграції, проектування в освітній діяльності вихователів, тому від того, хто прийде до педагогічного навчального закладу, як і чого його будуть навчати, залежить, якого вихователя матиме суспільство і яким буде наступне покоління [2]. Назріли кардинальні зміни в системі підготовки майбутніх вихователів та підвищення кваліфікації кадрів дошкільної освіти, модернізації навчально-виховного процесу в педагогічних навчальних закладах [2].

Авторська думка полягає у тому, що сьогодні не обійтись без проведення систематичних досліджень та оцінювання досягнутого системою освіти стану, визначення перспектив її розвитку будь-якої освітньої системи регресує. Вона стає невідповідною до умов життя та потреб суспільства. Важливість моніторингу якості підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти пояснюється тим, що це виключно складна методологічна проблема. Адже йдеться про характеристики, яким є недостатньою тільки цифрова характеристика якості. Протиріччя що виникають при розгляді вищезазначеного питання дозволяють вирішити проблеми професійної діяльності вихователя дошкільного закладу, що є загалом менш вивченою, ніж діяльність учителя. Разом із цим зазначаємо, що і проблема проведення моніторингу якості підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти є мало дослідженою.

Метою даної статті є акцентування уваги на основних засадах моніторингу якості дошкільної освіти в умовах післядипломного освітнього процесу, побудованого на засадах інтеграції освіти.

Зауважимо, що підготовка педагогічних кадрів, у тому числі і педагогів дошкільного фаху, у першу чергу повинна відповідати вимогам сучасності, адже – це базова освітня ланка, яка формує рівень освіченості і вихованості майбутнього покоління [1]. Однак на сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні моніторинг та моніторингова експертиза знаходяться у стадії становлення, тому перед науковцями стоїть завдання розкриття питання основних засад моніторингу якості дошкільної освіти в умовах післядипломного освітнього процесу. Наряду із цим важливим є розкриття проблеми через показ базису інтеграції освіти, що поєднує роботу педагогічних вишів, закладів післядипломної педагогічної освіти та дошкільних навчальних закладів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Донедавна у системі вищих навчальних закладів України домінував навчально-адміністративний контроль, для якого характерною є епізодичність одержання інформації, неопрацьованість науково обґрунтованих показників і критеріїв оцінки діяльності студентів та викладачів. Достовірним є той факт, що освітній процес здійснювався в основному системою заохочення та стягнення без опори на науково обґрунтовані критерії оцінки його якості, тобто носив формально-констатувальний характер. Не викликає сумніву, що за такого підходу неможливо об'єктивно оцінити стан освітнього процесу вищих навчальних закладів на момент контролю, але й визначити подальші тенденції його розвитку, вносити необхідне коректування у систему післядипломної освіти.

Результатом аналізу моніторингової діяльності післядипломної освіти вихователів дошкільних навчальних закладів можна визначити проблему безперервного наукового діагностико-прогностичного дослідження діяльності учасників освітнього процесу.

Актуальність проведення моніторингових досліджень навчальних досягнень вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти не викликає сумнівів. Це визнано в нормативних документах, у цьому впевнені всі, хто займається вдосконаленням освіти, намагається зробити її якісною і доступною. Найголовнішим аргументом на користь широкого впровадження моніторингу навчальних досягнень особистості є необхідність забезпечення кожного вихователя інформацією про стан його навчальної підготовки та надання йому допомоги в коригуванні цього стану відповідно до його можливостей та потреб. Отримана за допомогою моніторингу інформація дасть змогу своєчасно виявляти негативні факти, запобігати їхньому виникненню, розробляти і вдосконалювати навчально-виховний процес, прогнозувати розвиток системи освіти і створити умови, щоб якнайбільше громадян України змогли здобути кваліфіковану безперервну освіту. Адже саме від рівня інтелектуалізації залежить майбутнє науки, майбутнє нації, країни.

Задля розкриття вищезазначених проблем необхідний ґрунтовний аналіз основних засад моніторингу якості вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти. Зауважимо, що неоднозначною сьогодні у наукових працях є інтерпретація самого терміна «*моніторинг*», який загалом походить від *monitor* (лат. – попереджуючий) та *monitoring* (від англ. – контроль) [5].

Узагальнюючи думки дослідників, ми приходимо до висновку, що *педагогічний моніторинг* – це діяльність, яка забезпечує цілісність педагогічного процесу завдяки поєднанню його основних складових: діагностики (систематичний збір інформації), прогнозування (аналіз отриманої інформації) та корекції (використання отриманої інформації з метою вдосконалення навчально-виховного процесу).

Інакше кажучи – це комплекс процедур спостереження, поточного оцінювання важливих перетворень в освітній системі, а також спрямування цих перетворень на досягнення визначених параметрів розвитку досліджуваного об'єкта [12].

Існують різні види моніторингу: медичний, екологічний, психологічний, соціологічний, педагогічний та інші.

Важливими для нас є ґрунтовний аналіз *педагогічного моніторингу*, мета якого полягає у визначенні якості застосування раціональних педагогічних засобів, реалізованих в освітньому процесі; наскільки дидактичні засоби (зміст, форми, методи навчання, режим навчальної роботи тощо) адекватні заявленим цілям і виявленим індивідуально-типологічним та віковим особливостям суб'єктів освітньої діяльності [5].

Результатом такої роботи є прояв гуманістичного характеру педагогічного моніторингу, який полягає ще й у тому, що тут нема спостерігачів і тих, за ким спостерігають, а є суб'єкти, які співпрацюють між собою, удосконалюючи спільну діяльність на основі даних моніторингу.

Ми виходили із позиції, що моніторинг фахової підготовки як педагогічна система включає такі компоненти: постійну систему спостережень і контролю, професійну діагностику, аналіз результатів та коригування стратегії професійного становлення.

Теоретичний аналіз даної проблеми та вивчення професійної підготовки вихователів у закладах післядипломної освіти дають можливість визначити, що для оцінювання практичних досягнень вихователів використовується рейтингова система. Запровадження рейтингової системи оцінювання практичних досягнень педагогів дає змогу здійснити особистісний підхід, озброєне чіткими критеріями оцінювання ефективності педагогічного процесу та його результатів, сприяє формуванню навичок самодіагностики та адекватної самооцінки, що забезпечує підвищення ефективності теоретичного навчання і практичної підготовки, допомагає накопичувати фонд практичних умінь і навичок, дає змогу реалізувати свої можливості, формує свідоме, творче педагогічне мислення.

Також одним із способів збору інформації є тестування. Тести – оптимальний засіб педагогічного вимірювання, що є актуальним під час переходу на багатобальну рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень студентів, майбутніх вихователів. Сьогодні дидактичний тест використовується викладачами післядипломних навчальних закладів у різних контекстах: покращення якості освіти, сприяння розумовому й особистісному розвитку вихователів, контроль успішності навчання, розробка критеріїв росту їх професіоналізму [9].

Останнім часом висуваються аргументи на користь діагностичного, достовірного, об'єктивного підходу до проблеми якості освіти, що потребує постійного використання методики отримання проміжного та кінцевого результатів на різних етапах післядипломної освіти і різних формах навчання. Необхідність незалежного оцінювання якості підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів, організації моніторингового супроводу всіх ланок управління системою освіти покладено в основу багатьох сучасних педагогічних концепцій. Ми опиралися на дослідження О. Локшиної, Т. Лукіної, О. Майорова, Д. Матроса, З. Рябової, С. Шишова, Д. Уїлмса та інших.

Необхідною складовою проведення моніторингу якості підготовки вихователів у закладах післядипломної освіти є створення відповідних умов, що спрямовані на організацію цього процесу та управління ним.

Під умовами Л. Тарасюк розуміє необхідні і достатні обов'язкові обставини, що визначають, зумовлюють існування та розвиток відповідного освітнього простору [10]. У свою чергу К. Крутій ставить акцент на створенні організаційних умов. Організація є однією із функцій управління, розуміється як створення і підтримка системи ролей, яка обумовлена розподілом праці та необхідністю кооперації зусиль. Організація моніторингової діяльності потребує визначення того, хто і яким чином братиме участь у проведенні моніторингу, у які терміни має відбутись процес і хто його буде координувати [9].

Отже, проблема оцінювання якості освіти у сучасній педагогічній науці тісно пов'язана з моніторингом якості підготовки фахівців. Учені й практики розглядають моніторинг як засіб удосконалювання системи інформаційного забезпечення управління освітою, підвищення ефективності стратегічного планування розвитку вищої освіти, підвищення якості управлінських рішень. У процесі здійснення педагогічних інновацій використовують моніторинг як засіб оцінки якості освіти, а також розглядають його як інформаційну основу в системі оцінювання й управління якістю освіти на регіональному рівні,

на рівні навчального закладу, педагога, студента [11]. Реалізація визначених складових даного поняття передбачає розуміння його сутності.

Сьогодні, як ніколи, ефективність праці вихователів дошкільних навчальних закладів залежить від рівня фахової підготовки, від рівня післядипломної освіти та інших компонентів педагогічного професіоналізму. Діагностування, прогнозування, розробка авторських програм, оптимізація всіх аспектів навчально-виховного процесу стають нормою педагогічної діяльності в закладах освіти.

Як свідчить світова практика, у забезпеченні якості освіти особливо важливими є етапи контролю, загальної діагностики, моніторингу якості навчального процесу та ефективності навчання, на підставі яких здійснюється процес сертифікації, прогнозування та відповідна корекція змісту навчання з урахуванням світових вимог.

Педагогічна діагностика професійного становлення вихователя дошкільного навчального закладу є сукупністю діагностичних задач, органічно включених у освітній процес із врахуванням специфіки професійної діяльності, етапів опанування освітньої програми, курсу педагогічних дисциплін [8].

Ми розглядаємо педагогічну діагностику як компонент сумісної діяльності викладача, студента. Крім того, діагностична методика дозволяє надавати вихователю дошкільного навчального закладу педагогічну допомогу в коригуванні проблемного і негативного досвіду професійної діяльності, є засобом супроводу процесу професійного становлення, що дозволяє коректувати освітній процес згідно з потребами і можливостями особистості. У свою чергу використання провідних діагностичних методик дозволяє оцінити внесок системи післядипломної освіти в процес професійної підготовки вихователів.

На сьогодні у традиційному підході до оцінювання управлінської діяльності органів управління освітою переважають функції контролю як адміністративної дії без урахування змін та здійснення коригувальних процедур, тобто оцінювання діяльності органів управління освітою не є ефективними.

У фахівця дошкільної освіти має бути сформований комплекс основних компетенцій: праксеологічні, комунікативні, креативні, моральні, інформаційно-медійні тощо, які обумовлюють багатогранну педагогічну працю педагога в дошкільному закладі або початковій школі. Окрім цього, у випускника має бути сформована стійка

мотивація до безперервної освіти, яка передбачає активний пошук можливостей підвищення рівня професійних знань, умінь і навиків [7].

Науковцями (С. Беляєв, К. Крутій, Л. Коробович) також доведено, що необхідною передумовою підвищення ефективності моніторингу є озброєння викладачів необхідними для цього знаннями та вміннями, оволодіння педагогічним інструментарієм моніторингової діяльності. Однак результати досліджень свідчать про те, що тільки певний відсоток викладачів та самих студентів – майбутніх вихователів – мають чіткі уявлення про суть та зміст моніторингу. Отже, на основі врахування викладеного вище можемо виділити таку вагому складову, як *оволодіння науково-педагогічними працівниками інструментарієм моніторингової діяльності* [5].

Інструментарій моніторингової діяльності поєднує соціологічні, психологічні та педагогічні методики. Базовий діагностичний набір містить тести, дослідження мотивації суб'єктів моніторингової діяльності, моніторингові карти, завдання для діагностики рівня сформованості ключових компетентностей, анкети для студентів, вихователів, управлінців, інструкції для опрацювання результатів, таблиці узагальнення даних тощо. Науково-методичний та управлінський супровід оформлено як моніторингові кейси, до яких входять: методичні посібники, нормативні документи, завдання; бланки, таблиці; діагностичні методики. Ефективність технології залежить переважно від правильного використання відповідних методів та інструментів [5].

З огляду на вищесказане, вважаємо, що моніторинг якості професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти, з одного боку, дозволяє отримати достовірну інформацію про стан освітнього процесу педагогічного вишу та закладів післядипломної освіти, збагачує систему управління закладів післядипломної освіти інформацією про можливості, слабкі і сильні сторони підготовки майбутніх вихователів та інших учасників навчально-виховного процесу, допомагає в плануванні, організації науково-методичної, навчально-виховної та індивідуальної роботи, а з іншого – пропонує конкретні методичні рекомендації з підвищення якості підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти, побудованого на засадах інтеграції освіти.

Очевидною стала думка, що для реалізації умов професійного навчання недостатньо запропонувати методичні рекомендації щодо

оцінки кількісних і якісних параметрів професійного розвитку вихователя дошкільного навчального закладу в системі післядипломної освіти. Важливим, насамперед, є аналіз сучасної практики управління післядипломною освітою загалом і на цій основі – розроблення основних напрямів їх удосконалення.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи думки дослідників, ми приходимо до висновку, що педагогічний моніторинг – це діяльність, яка забезпечує цілісність педагогічного процесу завдяки поєднанню його основних складових: діагностики (систематичний збір інформації), прогнозування (аналіз отриманої інформації) та корекції (використання отриманої інформації з метою вдосконалення навчально-виховного процесу) [5].

Визначені основні засади моніторингу якості дошкільної освіти в умовах післядипломного освітнього процесу, побудованого на засадах інтеграції освіти, організаційно-педагогічні умови моніторингу якості професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти. Доведено, з позиції аналізу наукових джерел, потребу у формуванні готовності науково-педагогічних працівників до проведення моніторингової діяльності та активізації моніторингової діяльності студентів – майбутніх вихователів, що є найголовнішою умовою проведення моніторингу. Аргументовано, що моніторинг значно покращиться, якщо в ньому будуть зацікавлені учасники. Цього можна досягнути за умови забезпечення теоретичної та методичної готовності викладачів до впровадження моніторингу в навчально-виховний процес, залучення вихователів дошкільних навчальних закладів та студентів до використання нових інформаційних технологій.

Підсумовуючи результати проведеного аналізу психолого-педагогічної літератури та наукових досліджень, доходимо висновку, що проблема моніторингу якості професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі післядипломної освіти не є поширеною у дослідницьких розвідках та на сторінках фахових часописів.

Поряд із вирішенням протиріч, що виникли під час розгляду зазначеного питання, доводимо відсутність чіткого окреслення означеного феномена, браку розроблених методик та технологій моніторингу якості професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів у системі саме післядипломної освіти.

Доходимо висновку про те, що сучасне реформування освіти потребує наукового аналізу проблеми забезпечення якості організації навчання вихователів дошкільних навчальних закладів, їх ґрунтовної методологічної підготовки, оволодіння ними дидактикою навчання дорослих, технологіями взаємодії, які найбільшою мірою сприяють особистісному професійному розвитку всіх учасників педагогічного процесу післядипломної освіти. Тому перспективи подальших розвідок у даному напрямку полягатимуть у характеристиці суб'єктів моніторингової діяльності та системі науково обґрунтованих параметрів і критеріїв оцінки ефективності освітнього процесу в післядипломних закладах освіти.

Література

1. Арешонков В. Ю. Педагогічні засади самоорганізації слухачів системи післядипломної педагогічної освіти: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Арешонков В. Ю.; Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Житомир, 2006. – 21 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/.../9671-bazovi-komponent-doshkilnoji-osviti.
3. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / упорядники: Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І. – Тернопіль : вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
4. Васильченко Л. В. Реалізація концепції безперервної освіти педагогів в умовах сучасного дошкільного навчального закладу [Електронний ресурс] / Лілія Володимирівна Васильченко // Дошкіль. освіта – 2005. – № 4. – Режим доступу : http://www.ukrdeti.com/2005/4_a3_2005.html. – Назва з екрану.
5. Гагаріна Н. П. Моніторинг та його значення в системі дошкільної освіти / Н. П. Гагаріна // Наукові записки. – Випуск 87. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – С. 44 – 47.
6. Голубова Г. В. Педагогічні умови реалізації інтегративного підходу до роботи з педагогічно обдарованими майбутніми вчителями / Г. В. Голубова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – 2012. – Вип. 15 (23). – 232 с. – (Серія 16 : «Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики»).
7. Дегтярьова Г. А. Система післядипломної педагогічної освіти як одна із пріоритетних складових неперервної освіти / Г. А. Дегтярьова // Міжнародний науковий журнал «Науковий огляд». 2015. № 20 (10). – Режим доступу: <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/615/784>.

8. Кіндрат І. Інтерактивні методи в системі підвищення фахової майстерності педагогів / Інна Кіндрат // Вихователь-методист дошкіль. закл. – 2012. – № 6. – С. 18 – 27.
9. Крутій К. Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі: [монографія]. / К. Л. Крутій – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2006. – 172 с. : табл. – Бібліогр.: с.160. – (Бібліотека методиста дошкільного навчального закладу).
10. Ничкало Н. Г. Теоретико-методологічні проблеми і перспективи розвитку досліджень з неперервної професійної освіти / Н. Г. Ничкало // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : зб. наук. праць у двох частинах / [за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало]. – К., 2001. – Ч. І. – С. 35 – 41.
11. Рибалка В. В. Формування професійних якостей фахівця в системі неперервної професійної освіти / В. В. Рибалка // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : монографія / за ред. І. А. Зязюна. – К., 2000. – С. 432 – 451.
12. Янко О. В. Організаційно-педагогічні умови управління якістю роботи сучасного дошкільного навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.06 «Теорія і методика управління освітою» / О. В. Янко. – Луґанськ, 2009. – 22 с.

МОНИТОРИНГ КАЧЕСТВА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ВОСПИТАТЕЛЯ ДУЗ В СИСТЕМЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

А. И. Чаговец

В статье аргументированы основы мониторинга качества дошкольного образования в условиях последипломного образовательного процесса, построенного на основе интеграции образования и организационно-педагогических условий мониторинга качества профессиональной подготовки воспитателей дошкольных учебных заведений в системе последипломного образования.

Ключевые слова: мониторинг, педагогический мониторинг, мониторинг профессиональной подготовки, рейтинговая система, тестирование, мониторинговое сопровождение, педагогическая диагностика.

MONITORING OF THE QUALITY OF KINDERGARTEN TEACHER'S PROFESSIONAL TRAINING IN THE SYSTEM OF POSTGRADUATE EDUCATION

A. I. Chagovets

The article deals with the bases of monitoring of the quality of preschool education under the conditions of the educational process, built on the integration of

education and organizational-pedagogical condition of monitoring the quality of preschool educational establishment teachers' professional training in the system of postgraduate education.

Key words: *Monitoring, pedagogical monitoring, monitoring professional training, rating system, testing, monitoring support, pedagogical diagnostics.*

Чаговець Алла Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (м. Харків, Україна). E-mail: chagovets.alla@yandex.ua.

Chagovets Alla Ivanivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Assistant Professor of Theory and Methodology of Preschool Education of Communal Institution «Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council (Kharkiv, Ukraine). E-mail: chagovets.alla@yandex.ua.

УДК: 37.015.3-053.6:172.15:811.161.2

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ РІДНОЇ МОВИ

Д. А. Черненко-Шнурко

У статті розглянуто вплив рідної мови на виховання патріотичних почуттів підлітків. Розглянуто засади, завдання та компоненти позанавчальної виховної роботи. Акцентовано увагу на зазначеній виховній роботі з патріотичного виховання підлітків. Дійдено висновку, що виховуючи любов до української мови та рідного слова, формується ціннісне ставлення підлітків до держави, культурних і духовних надбань народу, гордість за сучасне й історичне минуле країни та почуття патріотизму.

Ключові слова: *позанавчальна робота, патріотичне виховання, рідна мова, виховні заходи.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Останнім часом зростає увага до патріотичного виховання молоді у школах. Про це свідчить ряд нормативних документів: «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді» від 27.10.2009 № 3754/981/538/493, «Про затвердження Рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України» від